

سالگرد ۲ رویداد تاریخ ساز فضایی/ شب یوری و پرتاب اولین شاتل

امروز یکی از مهمترین روزها در تاریخ اکتشافات فضایی جهان محسوب می شود، روزی که نخستین بار انسان سر از فضا درآورد و همچنین نخستین شاتل راهی مدار زمین شد.

امروز یکی از مهمترین روزها در تاریخ اکتشافات فضایی جهان محسوب می شود، روزی که نخستین بار انسان سر از فضا درآورد و همچنین نخستین شاتل راهی مدار زمین شد.

به گزارش **خبرنگار مهر**، مهد پیرگری: ۱۲ آوریل سال ۱۹۶۱ نخستین انسان وارد محدوده ای از اطراف زمین شد که در اصطلاح علمی به آن فضا گفته می شود. یوری گاگارین در اوج جنگ سرد میان دو ابر قدرت شرق و غرب آن دوران لقب نخستین فضانورد تاریخ را به خود گرفت تا اکنون و در هزاره سوم همه ساله در چنین روزی (۲۴ فروردین) مراسم باشکوهی در سراسر جهان تحت عنوان شب یوری (Yuri's Night) و روز جهانی کیهان نوردی برگزار شود.

شب یوری

امسال نیز همچون سالهای گذشته این مراسم با برنامه ریزی باشکوهی در بیش از ۲۰۰ نقطه از ۵۰ کشور جهان برگزار می شود. مراسم امسال که شانزدهمین مراسم شب یوری به شمار می آید تقدیری باشکوه از پنجاه و پنجمین سالگرد فتح فضا به دست انسان محسوب می شود.

اگرچه امسال مراسم شب یوری در سراسر نقاط جهان برگزار می شود اما بدون شک مهمترین آنها مراسم ویژه ای است که در لس آنجلس و در مجاورت یکی از ایمن ترین شاتل ها یعنی اندیور برگزار می شود. «لورتا وایتسایدز» به عنوان یکی از بنیانگذاران مراسم شب یوری همراه با «سامانتا کریستوفر» از ایتالیا که به تازگی از ایستگاه فضایی بین المللی به زمین بازگشته و البته «باز آلدین» افسانه ای که همپای آرمسترانگ در تاریخ علم فضانوردی جاودانه شده است، در مراسم باشکوه شب یوری در مرکز علوم کالیفرنیا گرد هم می آیند.

در این مراسم نمایندگانی از ناسا و شرکتهای پیش رو در عرصه توسعه اکتشافات فضایی همچون Planetary Resources، اسپیس ایکس، ویرجین گلکتیک و سازمانها و نهادهای فعال در حوزه فضا نیز حضور خواهند داشت و طی آن نمایشی از تازه ترین دستاوردهای فنی بشر در عرصه اکتشافات فضایی ارائه خواهد شد.

نکته جالب توجه این است که حتی در سردترین نقاط زمین یعنی قطب جنوب و شمال هم یاد یوری و همچنین پرتاب نخستین شاتل به فضا گرمای داشته می شود. دانشمندانی که در ایستگاه تحقیقاتی آموندسن اسکات قطب جنوب و ایستگاه مک موردو قطب شمال حضور دارند مراسم ویژه ای به این منظور برگزار می کنند.

لحظه پرتاب راکت ووستوک یک به فضا در سال ۱۹۶۱

یوری گاگارین را بهتر بشناسیم

رقابت سرسختانه شوروی سابق و آمریکا در دوران جنگ سرد به نوعی به نفع بشر تمام شد. اگر قرار باشد اوج این رقابت را مورد بررسی قرار دهیم بدون شک سفر به فضا مهمترین فاکتور آن محسوب می شود. در این میان اما روسها پیشتاز بودند. آنها یوری گاگارین را که تنها ۲۷ سال سن داشت سوار بر یک فروند راکت ووستوک در سفری ۱۰۸ دقیقه ای راهی فضا کردند تا نامش برای همیشه در تاریخ به عنوان نخستین فضانورد جاودانه شود.

انتخاب گاگارین برای شرکت در این مأموریت مهم نیز در نوع خود جالب توجه بود. بیش از ۲۰۰ خلبان جنگنده های نیروی هوایی روسیه برای گزینش فرد نهایی دعوت به آزمون های مختلف شدند. آنها از جمله سالم ترین خلبانهای روسی بودند زیرا فردی که در نهایت برگزیده می شد باید در معرض نیروی قابل توجهی ناشی از شتاب انفجاری سیستم فضایی قرار می گرفت. در نهایت گاگارین انتخاب شد. او در نهم ماه مارس سال ۱۹۳۴ در یکی از روستاهای دورافتاده در چند صد کیلومتری مسکو به دنیا آمد زمانی که نوجوانی بیش نبود به شدت تحت تأثیر فرود اضطراری هواپیمایی قرار گرفت که در نزدیکی روستایش بر زمین نشست. همین اتفاق کافی بود تا جذب هوانوردی شود به طوریکه در سال ۱۹۵۵ نخستین پرواز تک نفره خود را تجربه کرد و کمتر از ۶ سال بعد بود که به عنوان نخستین فضانورد راهی فضا شد.

گاگارین در این مأموریت تاریخی یک بار به دور زمین چرخید و تا ارتفاع ۳۲۷ کیلومتری زمین اوج گرفت. ووستوک یک درحالی او را به زمین بازگرداند که هیچ موتوری برای کاستن از سرعت نداشت. گاگارین برای فرود بی خطر بر روی زمین از چتر نجات مخصوصی که برایش تعبیه شده بود استفاده کرد. در آن زمان تنها درصورتی سفر وی به فضا رسمیت پیدا می کرد که سوار بر راکت به زمین می رسید اما رهبران شوروی سابق اعلام کردند که گاگارین سوار بر ووستوک یک بر زمین نشسته و راز استفاده از چتر نجات را تا سال ۱۹۷۱ برملا نکردند.

عصر باشکوه شاتلهای فضایی

اما ۱۲ آوریل هر سال تنها به واسطه سفر تاریخی یوری گاگارین به فضا از اهمیت برخوردار نشده است. ۲۰ سال پس از آن لحظه

مهم، یکی از پیچیده ترین ماشین آلات ساخت دست بشر که در زمان خود به عنوان پیچیده ترین ساختار نیز به شمار می آمد راهی فضا شد. در واقع ۱۲ آوریل سال ۱۹۸۱ سرآغاز عصر باشکوه شاتل های فضایی به شمار می آید. شاتل های فضایی یعنی چلنجر، کلمبیا، اندیور، دیسکاوری و آتلانتیس خدمات چشمگیری به بشر در راه توسعه اکتشافات فضایی ارایه کردند. این ساختار پیچیده فضایی طی سالهای طولانی به عنوان مهمترین ابزار دانشمندان در مسیر توسعه ایستگاه فضایی بین المللی به شمار می آمدند.

تاریخ فضاءوردی با شاتلها عجین شد

بدون شک هیچ سیستم فضایی به اندازه شاتل ها در توسعه دانش بشر در عرصه فضا مؤثر نبوده است. شاتل ها برنامه فضایی آمریکا برای رسیدن به مدار زمین محسوب می شوند که از ۱۲ آوریل سال ۱۹۸۱ آغاز و تا بازگشت آخرین شاتل در ۲۱ جولای ۲۰۱۱ به زمین به مدت ۳۰ سال ادامه داشت. ۵ شاتل فضایی آمریکا یعنی کلمبیا، چلنجر، اندیور، آتلانتیس و دیسکاوری در مجموع ۱۳۵ بار به فضا رفتند تا به دانشمندان در پروژه یکی از پیچیده ترین و گران ترین آزمایشگاههای جهان یعنی ایستگاه فضایی بین المللی یاری رسان باشند.

لحظه انفجار شاتل چلنجر در سال ۱۹۸۶

لحظه انفجار شاتل کلمبیا در سال ۲۰۰۳

این روند هیجان انگیز با شاتل کلمبیا آغاز و با ۴ شاتل دیگر ادامه یافت. در این میان اما دو شاتل کلمبیا و چلنجر همواره با خاطره تلخی در ذهن علاقمندان به فضا به یادگار مانده اند. در سال ۱۹۸۶ شاتل چلنجر تنها ۷۳ ثانیه پس از پرتاب منفجر شد که طی آن هر ۷ فضاءنورد مأموریت STS-۵۱-L کشته شدند. همچنین شاتل کلمبیا در سال ۲۰۰۳ و این بار در راه بازگشت به زمین منفجر شد و این بار هم هر هفت فضاءنورد مأموریت STS-۱۰۷ کشته شدند.

لحظه باشکوه پرتاب شاتل

با این حال اهمیت این سیستم فضایی و برنامه ریزیهای کلانی که برای آن صورت گرفته بود موجب شد تا برنامه شاتل ها ادامه پیدا کند اما در نهایت به دلیل هزینه های سنگین نگهداری و حوادث تلخی که رقم خورد، آخرین مأموریت شاتلها یعنی STS-۱۳۵ در ۲۱ جولای سال ۲۰۱۱ اتفاق افتاد و شاتل ها برای همیشه راهی موزه ها شدند.